

Tudományos önéletrajz

1950. március 17-én születtem Dunapatajon. 1968-ban érettségiztem a budapesti Móricz Zsigmond Gimnáziumban, s ugyanebben az évben felvételt nyertem a JATE Bölcsészettudományi Kar magyar-országi szakára. 1972-73-ban egy évet töltöttem ösztöndíjasként Leningrádban az Állami Egyetemen. 1973-ban kaptam meg jeles rendű diplomámat. 1973-75 között a pécsi Széchenyi István Gimnáziumban tanítottam. 1975-től dolgozom az SZTE Szláv (1992-ig Orosz) Filológiai Intézetében. Bölcsészdoktori disszertációm (*A Nyugat-Kelet problematika Andrej Belij: Az ezüst galamb c. regényében*) 1977-ben védtem meg summa cum laude minősítéssel, kandidátusi értekezésem védelem (Az önéletrajziság Alekszej Remizov prózájában) 1993-ban volt. 1994-ben neveztek ki egyetemi docensnek. Habilitációs előadásaimat (*Kultúra és szubkultúra dichotómiája a XX. századi orosz irodalomban, Az orosz szimbolista regény*) 2007-ben tartottam az SZTE Bölcsészettudományi Karán.

Nyelvismeretem: orosz, német (középfokú C típusú nyelvvizsga), cseh, angol

Oktatási területem a XX. századi orosz irodalom, irodalomelmélet és kultúratörténet, mely szakterületekből előadásokat és szemináriumokat tartok. Egyaránt tanítok az alap-, mester-, és doktori képzésben. Nyertes programfinanszírozási pályázatomban keretében új tantárgyat vezettem be a tanszéken, az 1998-1999-es tanévben, *Műfordítás és műértelmezés* címen. A szintén nyertes HEFOP-pályázat keretében, 2006-ban Bagi Ibolyával közösen a bölcsészhallgatók fakultatív tárgyai közé felvettük *Az orosz kultúra Nyugat és Kelet között* kurzust, melyhez a Bölcsész Konzorcium támogatásával ugyanezen a címen szöveggyűjteményt állítottunk össze. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon hallgatóim közül többen nyertek díjakat, több szakdolgozat vezetője voltam és vagyok. Az SZTE Szlavisztikai Intézetében 2006-tól a cseh szak megalapítója és szakfelelőse vagyok. Az 1980-as, 1990-es években előadásokat tartottam az SZTE Móra Ferenc Kollégiuma szakkollégiumi kurzusain. A múlt félévben az ELTE Ruszisztikai Intézetében voltam meghívott előadó, a mesterképzéses hallgatóknak orosz kultúrtörténetet oktattam.

Három megvédett PhD-dolgozatnak (Balog Edit (SZTE), Kalafatics Zsuzsanna (ELTE), Farkas Zoltán (SZTE)) voltam a témavezetője. 1998-ban akkreditálták *A modern orosz kultúrtörténet és poétika* című PhD-programomat (az SZTE Irodalomtudomány doktori iskoláján belül), ahol az 1998-1999-es tanévben megkezdtük az oktatást. Jelenleg tagja vagyok az SZTE Irodalomtudomány doktori iskola tanácsának, mint az Orosz irodalom és

kultúra PhD-program vezetője. Négy PhD-dolgozatnak vagyok témavezetője. 1993-tól részt veszek az ELTE BTK *Az orosz kultúra Nyugat és Kelet vonzásában* c. doktori programjában (vezető: Hetényi Zsuzsa), ahol rendszeresen *Kultúra és szubkultúra problémája a XX. századi orosz irodalomban* címmel kurzust tartok, egy dolgozatnak (Szaviszko Natália) vagyok jelenleg a társtémavezetője. A TÁMOP pályázat keretében, az ELTE *Irodalomtudomány* doktori iskolában, mint meghívott előadó *Az orosz. Ezüstkor és a XX. századelő összművészete* címen tartok egy 12 előadásból álló sorozatot. Szintén meghívott előadóként a PTE *Irodalomtudomány* doktori iskolájában (vezető: Thomka Beáta) *Mihail Bahtyin* munkásságáról tartottam előadásokat.

1988-1992 Között az SZTE BTK Modern Filológiai Tnszékcsoportjának vezető helyettese voltam, 1994-1996-ig a Kari Doktori Bizottság tagja. Kari tanácsstag voltam 1998-2001 között. Jelenleg a kari Pályázati és Utazási Bizottság tagja vagyok.

1984-ben oktatói munkámért *Kiváló Munkáért* kitüntetésben részesültem. 1997-ben a Moszkvai Puskin Intézet *Az orosz nyelv oktatásában elért sikerekért* emlékéremmel tüntetett ki. 2004-ben a *Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett*ben részesültem. 2011-ben az Alapítvány az Orosz nyelvért és kultúráért az év ruszistájának járó *Lihacsov-díjat* adományozott.

Kutatási területem az orosz századforduló irodalma és kultúrtörténete, ezen belül a szimbolizmus és a vele határos jelenségek, a kultúra és szubkultúra problémája, a prózapoétikában pedig a szimbolista regény és az ornamentális próza. Monográfiát jelentettem meg orosz nyelven *Alekszej Remizov* munkásságáról, a nemzetközi Remizov-kutatásban munkáimat rendszeresen értékelik, s hivatkoznak rájuk. A magyar irodalomból Baka István munkásságáról közöltem írásokat. Az 1990-es évektől foglalkozom a mai orosz próza poétikájával is. E tárgykörből rendszeresen jelennek meg tanulmányaim. Részt vettem három egyetemi tankönyv munkálataiban, valamint Zöldhelyi Zsuzsával társszerzőségben két orosz irodalmi antológiát adtunk közre, *Az orosz irodalom antológiája a kezdetektől 1940-ig*, illetve az *Orosz költészet antológiáját*.

1983-1989 között szerkesztője voltam a *Dissertationes Slavicae, Sectio Historiae Litterarum* című szegedi szlavisztikai folyóiratnak; jelenleg a szerkesztőbizottság tagja vagyok

Külföldi szakmai útjaim közül fontosnak tartom az 1981-82-es féléves prágai és az 1984-es három hónapos leningrádi tanulmányutakat. 1991-ben a Krakkói Jagelló Egyetemen, 1992-ben a Göttingeni Egyetemen, 2009-ben a Brnói Masaryk Egyetemen, 2010-ben a Moszkvai Állami Egyetemen voltam meghívott előadó.

Rendszeresen részt veszek a hazai és külföldi konferenciákon. Több nemzetközi konferencián tartottam előadást 2004-ig, többek között Szófiában, Bergamóban, Gdanskban, Moszkvában, Szentpéterváron, Prágában, Brnóban, Krakkóban és Zágrábban. Rendszeres résztvevője voltam az Orosz Tudományos Akadémia moszkvai Gorkij Világirodalmi Intézete által rendezett *Andrej Belij*-konferenciáknak, az Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai

Intézete (Moszkva) által rendezett konferenciáknak, a Zágrábi Egyetem által rendezett *Orosz avantgárd fogalomtára*, valamint a Szentpétervári Orosz Tudományos Akadémia Orosz Irodalmi Intézete (Puskin-ház) által rendezett nemzetközi konferenciáknak. Általában ezeken a konferenciákon felkértek elnökölni, mint régi résztvevőt. 1998-ban a Krakkói Nemzetközi Szlavisztikai Kongresszuson a magyar delegáció tagja voltam.

Konferencia-részvételeim és előadásaim 2004-től:

Tradiție și modernitate în opera lui A. P. Cehov
Simpozion International, Universitatea „Babeș- Bolyai” Cluj-Napoca
24-25. 06. 2004.

Előadás: „Tri szesztri” Csehova i „Kresztovije szesztri” Remizova

Baka István konferencia, Szeged, 2005. szeptember 23-24.

Előadás: Baka István Brodskij-fordításai

Kalendar – Zagrebački Pojmovnik Kulture 20. stoljeća (A XX. századi kultúra zágrábi fogalomtára)

Lovran, 2006. ápr. 29-máj. 1.

Előadás: Dnevnyik ili mimikrija pod Internet?

(Viktor Pelevin: Szvjascennaja knyiga oborotnyja)

Naszlegyije A. M. Remizova i XXI. vek

Szentpétervár, Puskin-Ház (Az Orosz Tud. Akadémia Orosz Irodalmi Intézete)

2007. október 8-10.

Előadás: Remizovszkoje naszlegyije i szovremennaja russzkaja proza

Od gladi do prejedanja - Zagrebački Pojmovnik Kulture 20. stoljeća (A XX. századi kultúra zágrábi fogalomtára)

Lovran, 2008. május 3-5.

Előadás: Znacsenyije i funkciji jedi v romane VI.Szorokina „Gyeny opricsnyika”

Kiš-esszé, Szeged, Grand Café, 2008.10.17.

Előadás: M.O. – O. M. Danilo Kiš prózájának Mandelstam-szövege

Koncept jedi v szlavjanszkih kulturah, Moszkva, Az Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai Intézete, 2008.dec.2-4.

Előadás: „Sto takoe zszizny? Tiszjacsza szjegyennih kotlet”. Misztifikacija jedi v „Ucsityele muziki” A. M. Remizova

Szó és kép az orosz irodalomban és kultúrában, Szombathely

2009. március 27.

Előadás: Szlovo i obraz v tvorcsesztve Al. Remizova

Problemy poetiky II (Tvůrčí dědictví N. V. Gogola)

Brno, Masaryk Egyetem, 2009. okt. 13-14.

Előadás: Problematika „pereszka” (Gogol i Remizov)

Gogol i XX vek

Budapest, ELTE, 2009. nov. 5-7.

Előadás: Pereszka i interteksztualnoszty. Dva podhoda k pereoszmiszlenyiju gogolevszkoj tradiciji: Andrej Belij i Alekszej Remizov

Transfer - Zagrebački Pojmovnik Kulture 20. stoljeća (A XX. századi kultúra zágrábi fogalomtára)

Lovran, 2010. ápr. 29- máj. 2.

Előadás: M. Kuzmin: Transfer pola. Telo/netelo

Andrej Belyj v izmenjajuscsem mire – 130 letyije

Moszkva Belij-Múzeum, Gorkij Világirodalmi Intézet, 2010. okt. 25-31.

Előadás: „Rozovije girljandi” (Andrej Belij, Boriszov-Muszatov, Szomov)

Műfordítók II. Szakmai Hétfégéje

Dobogókő, 2011. május 27-29.

Előadás: A műfordítás filológiai megalapozottsága

Mihail Bulgakov, jevo vremena i mi

Krakkó, Jagello Egyetem, 2011. szeptember 22-24.

Előadás: Szobranijje Szocsinyenyij Mihaila Bulgakova v 6-i tomah, na vengerszkom jazike. Zаметki redaktora i perevodcsika

A nemzetközi tudományos együttműködés keretében a zágrábi *A XX. századi kultúra zágrábi fogalomtára projekttel* van kutatási kapcsolatom, recenzálom kiadványaikat. A szentpétervári Puskin-ház az orosz szimbolizmust kutató csoportjához is csatlakoztam. Andrej Belij-kutatásaimat beillesztette programjába a moszkvai Gorkij Világirodalmi Intézet kutatócsoportja.

Hazai szakmai kapcsolataim közül kiemelném az ELTE Orosz Filológiai Tanszékével való többéves szakmai együttműködést (*Szilárd Léna, Han Anna, Zöldhelyi Zsuzsa, Hetényi Zsuzsa, Dukkon Ágnes, Kalafatics Zsuzsanna, Kroó Katalin, Nagy István*). Külföldi szakmai kapcsolataimban meghatározóak voltak az 1980-as években *D. Makszimovval* (Leningrád), *M. Drozdával* (Prága) és *J. Farynoval* (Varsó) való konzultációim. Jelenlegi fontosabb szakmai kapcsolataim: Oroszország: *A. Lavrov akadémikus, A. Gracsova, N. Grjakalova* (az Orosz Tudományos Akadémia Orosz Irodalmi Intézetének „Puskinszkij Dom” munkatársai Szentpétervár), *V. Keldis akadémikus, M. Kozmenko* (Orosz Tud. Akadémia Gorkij Világirodalmi Intézete, Moszkva), *Oleg Kling* (Moszkvai Állami Egyetem), *Natalja Zlidnyeva* (Orosz Tud. Akadémia Szlavisztikai Intézete, Moszkva), Andrej Belij Múzeum (*Monika Szpivak*) Horvátország: *M. Medaric, J. Uzarevic, J. Vojvodic* (Zágrábi Egyetem), Olaszország: *Ivan Verc, Rosanna Casari* (Trieszti Egyetem, Bergamoi Egyetem), Németország: *Hans Günther* (Bielefeldi Egyetem), *Reinhard Lauer* (Göttingeni Egyetem), *Brigitte Obermayer* (Berlin, Freie Universität), Ausztria: *Fjodor Poljakov* (Bécsi Egyetem) Csehország: *Danuse Ksicová, Ivo Pospisil* (Brnoi Egyetem), Lengyelország: *J. Faryno*

(Lengyel Tud. Akadémia Irodalomtudományi Intézete, Varsó), *H. Waszkielewicz, Grzegorz Przebinda* (Krakkói Egyetem), USA: *G. Shapiro* (Cornell University), *Greta Slobin* (University of California, Santa Cruz), Szerbia: *Kornelia Icin* (Belgrádi Egyetem)

Több győztes pályázatnak (OTKA, Programfinanszírozási pályázat, HEFOP) voltam vezetője, ill. közreműködője. 2006-2009 között az OTKA Magyar Irodalom és Modern Filológia zsürijének voltam tagja. Az SZTE Irodalomtudomány doktori iskolájával a TÁMOP pályázat közreműködője vagyok.

2008-ban nemzetközi konferenciát szerveztünk Szegeden Bagi Ibolyával *Az orosz kultúra utópikus és szubkulturális eredői* címen.

Rendszeresen foglalkozom műbírálattal, főként mai orosz irodalomból, írásaim a *Holmiban*, *Tiszatájban*, *Jelenkorban*, *Forrásban*, *Nagyvilágban* és az *Új Könyvpiacban* jelentek meg. Az *Európa*, *Osiris* és *Cartaphilus* Könyvkiadóknál rendszeresen végeztem szerkesztői munkát, én voltam a szerkesztője az Európánál a *Mihail Bulgakov Összes Művei hat kötetben* c. sorozatnak, melyhez jegyzeteket készítettem és utószókat írtam.

A műfordítások is szakmai tevékenységem részét képezik. Többek között *Ivan Bunyin*, *Homjakov*, *Bergyajev*, *Trubeckoj*, *Hodaszevics*, *Brodzskij*, *Bulgakov*, *Viktor Jerofejev*, *Vlagyimir Szorokin*, *Szergej Dovlatov*, *Lotman*, *Szinyavszkij*, *Etkind*, *Epstejn*, *Pjotr Vajl* írásait ültettem át magyarra. Műfordítói tevékenységemért 2006-ban a MAOE Irodalmi Tagozatától *Pro Literatura* díjat kaptam.

Részt veszek az orosz irodalom népszerűsítésében. Többször szerepeltem a Magyar Rádió *Gondolatjel*, valamint az *Irodalmi újság* című műsoraiban, több nyilvános előadást tartottam Budapesten, Szegeden és Kecskeméten. Segítettem és segítem az orosz versek műfordítását, Baka Istvánnak állandó konzulense voltam. Szintén tanácsadói minőségben, a mai orosz irodalom kiadását illetően működök közre az Európa Könyvkiadónál.

Testületi tagságaim; tagja vagyok a *Modern Filológiai Társaságnak* (2002-től három évig választmányi tag voltam), a *Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete* irodalmi szekciójának, a *Telegdy Polgár István Műfordítói Díj* Kuratóriumának (2003-2005), a *Műfordítók Egyesületének* és a *Baka István Alapítvány* Kuratóriumának.

Miután leadtam az mtmt.hu-ba az idézettségemre vonatkozó anyagot, az orosz kereső program, a nigma.ru-ban találtam még 20 db., orosz nyelvű cikkeimre való hivatkozást.

(dr. Szőke Katalin)

Szeged, 2012. február. 18.

hab. egy. docens, az irodalomtudomány kandidátusa